

Drempels weg, deuren open!

Koersplan 2026–2030

Naar een toekomst waarin
ieder kind mee kan doen

Leergeld

Inhoudsopgave

Samenvatting	3	5. Strategische pijlers 2026-2030	23
Strategische richting	5	Pijler 1 Dichtbij, toegankelijk en het kind centraal	24
Kernwaarden	6	Pijler 2 Een stevige positie, zowel landelijk als lokaal	26
Voorwoord	7	Pijler 3 Een wendbare vereniging	28
1. Inleiding	9	6. Samen verder bouwen aan onze missie	30
Proces	9	Bijlage 1: Samenvatting rapport Ipsos I&O	31
Leeswijzer	10	1. Kerntaken van Leergeld	31
2. Over Leergeld	11	2. Wat maakt Leergeld uniek	31
Bestaansrecht	11	3. Positionering en samenwerking	31
Verenigingsstructuur	11	4. De nabije toekomst	32
Werkwijze: de Leergeldformule	12	5. Vrijwilligers en betaalde medewerkers	32
De kerntaken van Leergeld	14	6. Autonomie versus uniformiteit	32
3. Ambitie Leergeld	16	7. Contact met Leergeld Nederland	32
Missie	16	Bijlage 2: SWOT-analyse	33
Visie	17	Sterktes (Strengths)	34
Kernwaarden	18	Zwaktes (Weaknesses)	34
4. Maatschappelijke ontwikkelingen en interne inzichten	19	Kansen (Opportunities)	35
Maatschappelijke ontwikkelingen	19	Bedreigingen (Threats)	35
Interne inzichten	21		

Samenvatting

Drempels weg, deuren open – naar een toekomst waarin ieder kind mee kan doen.

Al dertig jaar werkt Leergeld Nederland aan één missie: *alle kinderen mogen meedoen – ongeacht de financiële situatie thuis.*

Vanuit 114 lokale Leergeldstichtingen en met 1.750 hoofdzakelijk vrijwillige medewerkers is Leergeld actief in 78% van de Nederlandse gemeenten. Jaarlijks ondersteunen we bijna 200.000 kinderen met voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Daar kunnen we trots op zijn!

In 2026 bestaat Leergeld 30 jaar. Op de schouders van alle mensen die zich in al die jaren hebben ingezet voor Leergeld, presenteren wij met dankbaarheid en trots het vierde Koersplan van Leergeld Nederland. Een volgende stap in een volgende fase. Waarbij we kinderen die opgroeien in gezinnen met geldzorgen onverminderd blijven ondersteunen, gezinnen verder op weg helpen en structurele belemmeringen aan de kaak blijven stellen.

En dat doen we op onze eigen unieke wijze. Met de Leergeldformule, met de focus op kinderen, onze persoonlijke benadering door middel van huisbezoeken en persoonlijk contact, praktische, snelle en brede hulp.

De periode waarin we nu zitten biedt wederom de nodige uitdagingen. Nederland verandert snel. De druk op gezinnen met lage inkomens blijft groot, terwijl de toegang tot hulp ingewikkeld en versnipperd is.

Leergeld onderscheidt zich juist door eenvoud, nabijheid en vertrouwen. Vrijwilligers en medewerkers kennen de mensen, bieden directe steun én signaleren structurele problemen. Tegelijkertijd groeit de behoefte aan samenwerking en professionalisering. Ook gemeenten, scholen en maatschappelijke organisaties zoeken partners die dicht bij gezinnen staan. Leergeld heeft daarin een unieke positie: lokaal geworteld, landelijk verbonden, en met dertig jaar praktijkervaring als ogen, oren, handen en hart in het veld.

‘Goede en gemotiveerde vrijwilligers zijn altijd welkom!’

Juist nu is Leergeld harder nodig dan ooit. Ondanks dalende armoedecijfers groeit de bestaansonzekerheid. De druk op kinderen om mee te doen is groot – fysiek én online. Niet mee kunnen doen betekent vaak: niet meetellen. Dat is onrechtvaardig en heeft vaak blijvende gevolgen voor hun ontwikkeling en toekomstkansen.

Geholpen door landelijke subsidie en lokale middelen heeft Leergeld een positie verworven in het werkveld van armoedebestrijding en hulp. Er is een sterke naamsbekendheid en reputatie. Het vrijwilligersnetwerk en de maatschappelijke betrokkenheid wordt gezien en onze ervaring, expertise en slagkracht gewaardeerd. De lokale verankering dicht bij gezinnen en de landelijke verbinding werken!

Er zijn ook vraagstukken binnen de vereniging waar we de komende periode samen mee aan de slag moeten. Er zijn verschillen in beleidskeuzes, uitvoering en professionalisering ontstaan. Beperkte structurele financiering maakt ons kwetsbaar bij politieke of economische tegenwind. En ook op het gebied van administratieve lastenverlichting voor de vrijwilligers en medewerkers liggen kansen, net als voor het beter gebruik maken van de mogelijkheden van automatisering. Daarnaast is de complexiteit van de vragen waar vrijwilligers en medewerkers mee te maken krijgen toegenomen. En over vrijwilligers gesproken: daar draait Leergeld op. Goede en gemotiveerde vrijwilligers zijn altijd welkom!

Leergeld is een volwassen organisatie en heeft te maken met volwassen vraagstukken. Inhoudelijk, maar ook op het gebied van bijvoorbeeld bedrijfsvoering, personele zorg en veranderende wetgeving voor organisaties als de onze. Het wordt er dus niet simpeler op. En daar merken we allemaal wat van, bij de stichtingen en bij het landelijk bureau.

Genoeg om ons mee bezig te houden. Want voorop staat dat Leergeld koersvast wil blijven: trouw aan haar missie, onafhankelijk in haar afwegingen, en altijd met het kind op één. Daarom gaan we niet alleen ouders, maar vooral ook kinderen veel meer betrekken bij wat we als Leergeld kunnen doen en betekenen. Het gaat immers om wat kinderen nodig hebben om veilig, gezond en kansrijk op te groeien.

Strategische richting

We hebben drie pijlers benoemd waarmee we de komende vijf jaar onze uitdagingen tegemoet treden en verder bouwen aan onze rol als sterke maatschappelijke beweging.

1. Dichtbij, toegankelijk en het kind centraal

Leergeld wil álle kinderen bereiken die ondersteuning nodig hebben. Dat vraagt om nog meer zichtbaarheid, gerichte samenwerking met scholen, wijkteams en andere lokale partners, en het actief verlagen van drempels. Digitalisering en eenvoudige en begrijpelijke aanvraagroutes maken hulp toegankelijker. De Leergeldformule – persoonlijk, nabij en met het kind centraal – blijft leidend. Cijfers en verhalen over de impact worden beter verzameld en gedeeld, zodat de maatschappelijke waarde van Leergeld beter zichtbaar wordt.

2. Een stevige positie, zowel landelijk als lokaal

Leergeld wil structureel verankerd zijn in gemeentelijk en landelijk beleid rond kansengelijkheid en kinderen die opgroeien met geldzorgen. Zonder concessies te doen aan autonomie en missie. Leergeld blijft onafhankelijk in haar beoordeling en werkwijze, maar zoekt wel duurzame samenwerking en structurele financiering. Leergeld Nederland ondersteunt lokale stichtingen in fondsenwerving, beleidsbeïnvloeding, positionering en diversificatie van inkomsten. Zo wordt de financiële basis verbreed en blijft ruimte voor maatwerk en de eigen koers van iedere stichting.

3. Een wendbare vereniging

De kracht van Leergeld zit in de vereniging zelf: een netwerk van betrokken mensen en organisaties die elkaar verder helpen, van elkaar leren en samen bouwen aan kwaliteit en zonder de lokale kleur te verliezen. Want juist die lokale verankering maakt Leergeld effectief, vertrouwd en dichtbij. Leergeld groeit uit tot een lerend netwerk van autonome stichtingen, ondersteund door een professioneel landelijk bureau. Kennisdeling, digitalisering en kwaliteitsborging staan centraal. Leergeld Nederland faciliteert samenwerking, scholing en uitwisseling van goede voorbeelden. Door te investeren in impactmeting, klanttevredenheid en verbeterde werkprocessen ontstaat een nog slagvaardigere vereniging. Transparant, wendbaar en midden in de samenleving.

Kernwaarden

Leergeld werkt daarbij vanuit de kernwaarden gelijkwaardigheid, vertrouwen, nabijheid, verbinding en rechtvaardigheid. Elk kind en elk gezin benaderen we met respect en zonder oordeel. De organisatie gelooft in de kracht van persoonlijk contact en samenwerking, dicht bij de leefwereld van gezinnen. Vanuit rechtvaardigheid en maatschappelijke betrokkenheid zet Leergeld zich in voor gelijke kansen en tegen uitsluiting, zodat ieder kind de ruimte krijgt om mee te doen en zich te ontwikkelen.

Gelijkwaardigheid

Vertrouwen

Nabijheid

Verbinding

Rechtvaardigheid

‘Alle kinderen mogen meedoen, want nu meedoen is straks meetellen!’

Voorwoord

Al 30 jaar lang...

In 1996 is in Tilburg de eerste Leergeldstichting opgericht. Een particulier initiatief van burgers die het niet konden verkroppen dat er kinderen waren die in armoede opgroeiden. Er moest iets gebeuren! Kinderen stonden en staan nu, 30 jaar later, nog steeds centraal bij alles wat we doen. Inmiddels zijn we met 114 Leergeldstichtingen actief in 78% van alle gemeenten. 30 jaar Leergeld: een periode van pionieren, groeien, professionaliseren en verbinden.

De financiële situatie is voor veel gezinnen de afgelopen jaren merkbaar veranderd. In sommige gezinnen verdiept de armoede zich, waardoor financiële problemen hardnekkiger worden. Flexibilisering op de arbeidsmarkt, stijgende woonlasten en bezuinigingen op sociale voorzieningen hebben bijgedragen aan die ontwikkeling. Daarnaast groeit de groep huishoudens die weliswaar boven de armoedegrens leeft, maar wel degelijk geldzorgen heeft. Er is meer aandacht voor de groep werkenden met geldzorgen; meer mensen verdienen te weinig om de vaste lasten te kunnen betalen.

Tegelijkertijd worden de verwachtingen rond deelname van kinderen groter: hun sociale leven speelt zich zowel offline als online af, met bijbehorende kosten voor school, sport, cultuur en vrije tijd. Meedoen begint bovendien al vanaf de vroegste levensjaren.

Daarnaast is het sociaal domein complexer geworden. Gezinnen met geldzorgen zijn in deze tijd afhankelijk van een wirwar aan regelingen, formuleren, instanties en organisaties. Dat maakt het voor mensen in kwetsbare situaties moeilijk om de weg naar ondersteuning te vinden, als die al vertrouwd wordt. En dan hebben we het nog niet over de schaamte die mensen ervaren, waardoor ze helemaal geen hulp zoeken.

Gelukkig is er ook een groeiend bewustzijn ontstaan dat sociale uitsluiting van kinderen onacceptabel is; ieder kind moet mee kunnen doen, ongeacht de financiële situatie thuis. Kinderen die niet mee kunnen doen raken sneller geïsoleerd – met blijvende gevolgen voor hun ontwikkeling en kansen.

Ook maatschappelijk en politiek verschoof het denken naar meer aandacht voor gelijke kansen en kinderrechten. Armoedebelief kreeg een prominentere plek op de agenda en in internationale verdragen en nationale programma's werd het belang van meedoen van alle kinderen erkend. In dit krachtenveld groeide Leergeld van lokale pionier tot landelijke speler geworteld in gemeenschappen, met een steeds stevigere positie aan tafel bij beleidsmakers. Wat begon als een noodkreet, is gaandeweg een beweging geworden.

...staat Leergeld voor meedoen van álle kinderen.

In de afgelopen 30 jaar heeft Leergeld enorm veel bereikt. We hebben tienduizenden kinderen kunnen ondersteunen en ervoor gezorgd dat ze mee konden doen. De mooiste beloning zijn de verhalen van mensen die vertellen dat ze ooit geholpen zijn door Leergeld en wat dat toen en nu voor hen heeft betekend. Dat ze zich gezien voelden, mee konden doen en kansen hebben gekregen. En dat is voor een groot deel te danken aan al die honderden vrijwilligers en medewerkers van de stichtingen die zich de afgelopen jaren hebben ingezet voor deze kinderen. Op dit moment zijn nog elke dag ruim 1.750 Leergeldmedewerkers, vaak vrijwilligers, op allerlei plekken in het land actief om het verschil te maken. En daar kunnen we trots op zijn!

En ook in de komende veranderende tijd...

De komende jaren blijft Leergeld – helaas – onmisbaar, misschien wel meer dan ooit. De bestaanszekerheid van gezinnen staat meer en meer onder druk. De formele cijfers zijn positief over de afname van armoede, maar die cijfers houden geen rekening met de mensen die net boven de cijfermatige armoedegrenzen rond moeten zien te komen, of de mensen die diep in armoede leven. Cijfers en gemiddelden staan mooi in een tabel of verantwoording, maar zeggen niks over de levens en worsteling van de mensen achter die cijfers, die wij als Leergeld wél dagelijks zien of spreken.

Armoede is hardnekkig en voorlopig nog niet opgelost. Leergeld heeft de afgelopen 30 jaar een belangrijke rol gespeeld in het ondersteunen van al die kinderen die in armoede zijn opgegroeid; die door de inzet van Leergeld wél mee hebben kunnen doen. Wij gaan dus onvermoeibaar verder, totdat we niet meer nodig zijn.

...blijven we koersvast én op onze eigen wijze het verschil maken!

Als Leergeld zijn we enorm blij met onze in de loop van de tijd verworven positie in het maatschappelijk middenveld en de goede relatie met gemeenten en onze andere partners. Maar er zit ook een andere kant aan ons succes. Er zijn regels en (financiële) afhankelijkheden ontstaan. De verschillen in het land zijn groot en we moeten ons meer en meer formeel verhouden tot de systeemwereld, waar we zo'n mooie plek in hebben verworven. Dat brengt spanning met zich mee. Tussen waar we voor staan en wat anderen van ons verwachten. We zullen binnen de vereniging het goede gesprek moeten voeren over hoe we in deze politieke en ook financieel onzekere tijd onze autonomie bewaken en trouw blijven aan de missie waar we in 1996 voor zijn opgericht: kinderen de kans geven om gewoon mee te doen – ook als er thuis financiële zorgen zijn.

**‘Drempels weg en deuren open.
Naar een toekomst waarin
ieder kind mee kan doen.’**

Alexandra Bartelds, directeur-bestuurder
Den Bosch, januari 2026

1. Inleiding

Dit Koersplan schetst de richting en ambities van Leergeld voor de periode 2026-2030. We willen helder maken waar we voor staan, waar we naartoe willen en hoe we daar samen komen. Met dit Koersplan leggen we een gemeenschappelijk kader vast. Het helpt ons om de juiste keuzes te maken, onze koers te bewaken en vanuit één gedeelde visie te handelen.

Het Koersplan richt zich op zowel interne als externe doelgroepen. Voor onze *interne partners* – de lokale stichtingen, het landelijk bureau en de Raad van Toezicht – biedt dit Koersplan een basis om consistentie te creëren tussen visie, beleid en uitvoering, richting te geven bij het stellen van prioriteiten en inspiratie en energie te bieden voor de uitdagingen van de komende jaren.

Voor *externe partners* – zoals de Rijksoverheid, gemeenten en samenwerkingsorganisaties – biedt dit Koersplan een duidelijk kader om samen te werken aan structurele oplossingen voor kinderarmoede. Het doel is om bewustzijn te vergroten over de urgente problemen van gezinnen in geldzorgen en om te laten zien wat de Leergeldaanpak oplevert.

We nodigen partners uit om Leergeld te ondersteunen met kennis, middelen en betrokkenheid. Tegelijkertijd dagen we hen uit om structureel bij te dragen aan oplossingen, bijvoorbeeld via beleid, beleidsaanpassingen of kostenverlaging, zodat alle kinderen kunnen meedoen.

Leergeld positioneert zich als gelijkwaardige gesprekspartner. We willen samen met partners in brede gesprekken kennis, praktijkervaring en signalen delen, en bijdragen aan beleidsontwikkelingen die kinderen en gezinnen écht vooruithelpen. Hierbij sluiten we ook aan bij oproepen van organisaties zoals de Kinderombudsman, om structurele en duurzame verbeteringen in kinderarmoedebeleid te realiseren.

Proces

In het voorjaar van 2025 zijn we gestart met de voorbereidingen van dit Koersplan. Een begeleidingscommissie van bestuurders, een directeur en coördinatoren uit verschillende regio's begeleidde het proces en leverde waardevolle input. In mei 2025 volgde een brede enquête onder alle bestuurders, medewerkers en vrijwilligers van Leergeld. De enquête is ingevuld door 483 respondenten van 102 Leergeldstichtingen. Daarmee bereikten we een responspercentage van 91%.

De resultaten zijn besproken in drie sessies:

- één digitale bijeenkomst,
- één fysieke bijeenkomst met Leergeldstichtingen,
- en één sessie met het landelijk bureau en de Raad van Toezicht.

Op basis van deze input zijn interviews met externe stakeholders gehouden en is een SWOT-analyse opgesteld. Dat vormde de basis voor het concept van het Koersplan 2026-2030. Het eerste concept is vervolgens gedeeld met alle bestuurders en besproken tijdens vijf regiobijeenkomsten.

Leeswijzer

De opbouw van het Koersplan is als volgt:

- Hoofdstuk 2 beschrijft Leergeld, ons bestaansrecht en onze ontwikkeling tot nu toe.
- Hoofdstuk 3 gaat in op onze missie, visie en kernwaarden.
- Hoofdstuk 4 belicht de belangrijkste ontwikkelingen en inzichten.
- Hoofdstuk 5 presenteert onze koers voor de komende vijf jaar, opgebouwd rond drie pijlers.
- Hoofdstuk 6 doet een oproep om mee te werken aan onze missie.
- De bijlagen bevatten een samenvatting van de belangrijkste resultaten van het Ipsos I&O-onderzoek (bijlage 1) en de SWOT-analyse (bijlage 2).

2. Over Leergeld

Leergeld geeft kinderen die opgroeien in armoede de kans om volwaardig mee te doen. We zorgen dat zij kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn.

Bestaansrecht

Ouders kunnen bij de Leergeldstichting in hun gemeente een aanvraag doen om hun kind(eren) te laten meedoen. Na beoordeling kan Leergeld bijvoorbeeld schoolspullen vergoeden, sportcontributie of muzieklessen betalen, of een fiets of laptop verstrekken. Zo krijgen kinderen de ruimte om zich te ontwikkelen, kennis en vaardigheden op te doen en hun zelfvertrouwen te vergroten. Bij alles wat we doen, staan kinderen centraal. Leergeld ondersteunt inmiddels bijna 200.000 kinderen per jaar. In totaal is daarmee jaarlijks een bedrag van ongeveer € 53 miljoen gemoeid. Geld dat direct bijdraagt aan de ontwikkeling en kansen van kinderen.

Verenigingsstructuur

Leergeld is in de kern een vrijwilligersorganisatie, opgebouwd uit lokale en autonome Leergeldstichtingen. Er zijn inmiddels 114 Leergeldstichtingen, actief in 78% van de Nederlandse gemeenten.

Samen vormen zij een netwerk van zo'n 1.750 betrokken medewerkers, grotendeels vrijwilligers. Elke Leergeldstichting werkt autonoom. Zij

benoemen hun eigen bestuurders en bepalen zelf hun beleid op het gebied van personeel, voorzieningen, financiën, fondsenwerving, communicatie en PR. Wat hen verbindt, is de gedeelde werkwijze, de uitvoering van de Leergeldformule en de gemeenschappelijke organisatiestructuur.

Alle Leergeldstichtingen zijn lid van de Vereniging van Stichtingen Leergeld in Nederland, kortweg Leergeld Nederland. Het landelijk bureau in Den Bosch ondersteunt de Leergeldstichtingen en slaat een brug naar de landelijke politiek, partners en maatschappij.

Leergeld Nederland maakt samen met Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp, Stichting Jarige Job en het Jeugd-educatiefonds deel uit van de landelijke stichting Sam&. Binnen Sam& bundelen we onze krachten om meer kinderen uit gezinnen met weinig financiële middelen beter te bereiken en te ondersteunen.

Werkwijze: de Leergeldformule

Leergeld doet meer dan alleen maar voorzieningen verstrekken. Onze kracht ligt in de persoonlijke aanpak, vastgelegd in de Leergeldformule. Medewerkers en vrijwilligers van de Leergeldstichtingen hebben direct persoonlijk contact met gezinnen, via huisbezoeken, gesprekken of (beeld)bellen. In die gesprekken leren we gezinnen echt kennen en kunnen we, waar nodig, doorverwijzen naar passende hulp zoals schuldhulpverlening of maatschappelijk werk. Door dit persoonlijke contact krijgen we ook inzicht in de structurele belemmeringen die gezinnen ervaren. Die kennis gebruiken we om, zowel lokaal als landelijk, bij te dragen aan structurele verbeteringen in beleid en praktijk. Zo combineert Leergeld praktische hulp vandaag met structurele verandering voor morgen – altijd met één doel: dat ieder kind kan meedoen.

‘Lokaal geworteld, landelijk verbonden en met 30 jaar ervaring in wat werkt.’

De Leergeldformule

Stap 1 Huisbezoek of uitgebreide intake

Gezinnen die Leergeld om ondersteuning vragen worden vaak thuis bezocht door een goed opgeleide en geïnformeerde medewerker, meestal een vrijwilliger. Contact via een spreekuur of (beeld) bellen is ook mogelijk. Tijdens een persoonlijk gesprek wordt de situatie van het gezin besproken en de ondersteuningsbehoefte geïnventariseerd. Op basis van beschikbare documenten wordt een overzicht gemaakt van het gezinsinkomen en vindt toetsing plaats van de inkomens- en (eventuele) schuldensituatie. Dit vormt de basis voor het in aanmerking komen voor ondersteuning. Een uitzondering hierop is mogelijk als de inkomensstoets al door een andere professionele organisatie is gedaan.

Stap 4 Doorverwijzing

Daarnaast verwijst de medewerker waar nodig naar andere instanties/organisaties die het gezin verder kunnen helpen. Dit kan zowel gaan om materiële als immateriële ondersteuning, zoals schuldhelpverlening, maatschappelijk werk, de sociaal raadslieden, de voedselbank of de kledingbank.

Stap 2 Voorzieningen

Tijdens het persoonlijk gesprek kijkt de medewerker met de ouders of verzorgers wat de mogelijkheden zijn met betrekking tot de gevraagde ondersteuning. Eerst wordt gekeken of zij een beroep kunnen doen op bestaande voorzieningen, zoals regelingen van de gemeente of andere instanties/organisaties. Dikwijls kan Leergeld helpen bij het aanvragen van deze voorzieningen. Ook wordt gekeken of voor andere kinderen ondersteuning nodig is.

Stap 5 Follow-up

Na goedkeuring van de ondersteuningsvraag van de ouders of verzorgers bij Leergeld blijft het contact met de betreffende gezinnen doorgaans bestaan. De manier waarop kan verschillend zijn. Bijvoorbeeld via (beeld)bellen of een persoonlijke ontmoeting met een medewerker tijdens een afspraak. Als een aanvraag afgewezen wordt, wordt uitgelegd waarom. Als de situatie verandert kan opnieuw om ondersteuning gevraagd worden bij Leergeld.

Stap 3 Leergeld biedt financieel vangnet

Wanneer het ontbreekt aan bestaande voorzieningen voor de betreffende vraag om ondersteuning voor het kind, of wanneer deze voorzieningen niet toereikend zijn, dan biedt Leergeld ondersteuning in de vorm van giften in natura of vergoeding van kosten aan scholen, clubs, winkels etc. De afweging hierbij is altijd dat de ondersteuning bijdraagt aan de missie van Leergeld: het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen uit gezinnen met geldzorgen, door meedoen mogelijk te maken. Want nu meedoen is straks meetellen!

Stap 6 Signalering van structurele belemmeringen

Merkt de medewerker structurele belemmeringen op die het gezin in de weg staan om de eindjes aan elkaar te knopen of om stappen vooruit te zetten, dan meldt de medewerker dit bij de Leergeldstichting. Deze signalen gebruikt de Leergeldstichting richting gemeente(n) en/of Leergeld Nederland, zodat zij structurele belemmeringen aan de kaak kunnen stellen en agenderen bij partijen die deze belemmeringen mogelijk weg kunnen nemen.

De kerntaken van Leergeld

Leergeld helpt kinderen niet alleen vandaag, maar ook op de lange termijn. Onze inzet richt zich op drie kerntaken die samen het hart van onze organisatie vormen: voorzieningen verstrekken, doorverwijzen, signaleren en agenderen. Via deze drie sporen maken we direct verschil voor kinderen en gezinnen, én dragen we bij aan structurele verbeteringen in beleid en praktijk.

De kerntaken samengevat:

- Kinderen ondersteunen met **voorzieningen** op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn.
- Gezinnen waar nodig **doorverwijzen** naar passende hulp of ondersteuning.
- Structurele knelpunten **signaleren** en **agenderen** bij beleidsmakers en politici om structurele oplossingen te realiseren.

‘Ieder kind schittert dankzij Leergeld!’

Voorzieningen verstrekken

De directe impact voor kinderen ligt in het verstrekken van voorzieningen. Daarmee helpen we kinderen meedoen, op school, bij de sportvereniging, in de muziekles of bij andere activiteiten. De praktijk laat echter grote verschillen zien tussen gemeenten, zowel in armoedebeleid, als in de uitvoering door Leergeldstichtingen. De maatschappelijke discussie over gelijke kansen en verantwoordelijkheid – wat hoort bij het Rijk, wat hoort bij gemeenten – maakt deze verschillen extra zichtbaar. Binnen Leergeld willen we daarom

toewerken naar meer eenduidigheid en rechtvaardigheid in beleid en aanbod.

Wat een kind nodig heeft, verschilt per situatie. Een open gesprek met kinderen en gezinnen helpt om beter aan te sluiten bij hun behoeften, zowel in het type voorziening als de hoogte van de vergoeding.

Daarnaast leeft de wens om de leeftijdsgrenzen te verruimen. Leergeld richt zich voornamelijk op kinderen van 4 tot 18 jaar. Steeds meer Leergeldstichtingen experimenteren of onderzoeken de mogelijkheden om ook jongere kinderen (0 tot 4 jaar) en/of jongvolwassenen (18 tot 21 jaar) te ondersteunen. Tijdens de ALV van 22 november 2025 is besloten de doelgroep van Leergeld te verruimen naar 0 tot 18 jaar. Elke Leergeldstichting bepaalt zelf in welke mate en op welk moment zij dit besluit implementeert. Daarom blijft dit binnen de vereniging onderwerp van gesprek, uiteraard met oog voor wat financieel en organisatorisch haalbaar is.

Doorverwijzen

De tweede kerntaak van Leergeld is het doorverwijzen van gezinnen naar andere instanties/organisaties die het gezin verder kunnen helpen. Waar voorzieningen directe ondersteuning bieden, kan doorverwijzen leiden tot een structurele oplossing. Hoewel Leergeldstichtingen hier al actief mee bezig zijn, krijgt het doorverwijzen nog niet overal evenveel aandacht. Doorverwijzen vraagt om bewustwording, kennis en netwerkvaardigheden van uitvoerende medewerkers, vaak vrijwilligers. Training, kennisdeling en samenwerking spelen daarbij een cruciale rol. Sinds 2023 is de definitie van ‘doorverwijzen’ landelijk geformuleerd. Vanaf dat moment maakt deze kerntaak standaard deel uit van de leergeldtraining voor nieuwe medewerkers.

De kwaliteit van doorverwijzen hangt bovendien samen met factoren zoals kennis van de sociale kaart, het opgebouwde netwerk en de werkdruk bij Leergeldstichtingen. Door medewerkers beter toe te rusten en ruimte te creëren voor deze taak, kan Leergeld haar maatschappelijke impact verder versterken.

Signaleren en agenderen

De derde kerntaak van Leergeld is signaleren – het herkennen en benoemen van structurele belemmeringen die gezinnen met geldzorgen ervaren – en deze agenderen bij beleidsmakers, politici en andere betrokkenen. Vrijwilligers en medewerkers brengen signalen vanuit gezinnen in kaart. Zij bespreken deze met de coördinator, al dan niet in samenspraak met het bestuur. Sommige signalen vragen om een landelijke aanpak, waarbij het landelijk bureau een rol kan spelen.

Jarenlange inzet op deze taak heeft tastbare resultaten opgeleverd:

- Ontwikkeling van lokaal armoedebeleid voor kinderen.
- Gratis schoolboeken voor het voortgezet onderwijs.
- Structureel extra geld voor kinderen die in armoede leven.
- Extra geld voor leerplichtige mbo'ers.
- Kinderen mogen op school meedoen aan extra activiteiten, ook al is de vrijwillige ouderbijdrage voor hen niet betaald.

Het landelijk bureau richt zich op de volgende actuele knelpunten:

- De nieuwe wet vrijwillige ouderbijdrage (2021) heeft geleid tot ongelijkheid tussen scholen.
- Digitale leermiddelen behoren nog niet structureel tot de gratis leermiddelen.
- Er is nog geen toegang tot zwemlessen voor ieder kind, zodat niet ieder kind de mogelijkheid krijgt voldoende zwemvaardig te worden.
- Bestaanszekerheid is niet voor iedereen 'gegarandeerd', wat wel noodzakelijk is, omdat het effect van andere actuele knelpunten hierdoor afneemt of deze knelpunten oplost.

In 2023 is ook signaleren en agenderen eenduidig gedefinieerd, vanaf dat moment komt ook deze kerntaak expliciet terug in de leergeldtraining voor nieuwe medewerkers.

In de komende beleidsperiode blijven we monitoren welke actuele knelpunten voor Leergeld belangrijk zijn en pakken deze waar nodig op. Om de landelijke impact van signalering en agendering te vergroten, is op het landelijk bureau extra capaciteit vrijgemaakt. Tegelijkertijd is er nog beperkt zicht op de impact van signaleren en agenderen op lokaal niveau. Meer inzicht hierin, en een sterkere samenwerking tussen Leergeldstichtingen en het landelijk bureau, zijn belangrijke vervolgstappen.

Samen verder: versterking van kerntaken

De drie kerntaken vormen samen de kern van de Leergeldformule. De uitdaging voor de komende jaren ligt in het vergroten van bewustwording en deskundigheid bij de Leergeldstichtingen en hun medewerkers en vrijwilligers. Het landelijk bureau speelt hierin een faciliterende rol, waarbij leren van en met elkaar centraal staat.

3. Ambitie Leergeld

De missie, visie en kernwaarden vormen de basis van Leergeld. Zij geven richting aan ons handelen en zorgen dat we gefocust blijven op onze kerntaken. Bij het opstellen van dit nieuwe Koersplan is het moment aangegrepen om onze missie en visie verder aan te scherpen.

- De **missie** beschrijft waar Leergeld voor staat en waarom we bestaan.
- De **visie** schetst het toekomstbeeld dat ons inspireert en richting geeft.
- De **kernwaarden** bepalen hoe we werken en samenwerken, met elkaar, met gezinnen en met onze partners.

Samen vormen de missie, visie en kernwaarden een kompas dat houvast biedt, bij alle keuzes, activiteiten en besluiten binnen Leergeld.

Missie

Alle kinderen mogen meedoen!

Leergeld ondersteunt kinderen van 0 tot 18 jaar¹ uit gezinnen met geldzorgen, zodat zij mee kunnen doen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Het kind staat bij ons centraal. We nemen drempels weg, bieden directe ondersteuning, verwijzen waar nodig gezinnen door en zetten ons in voor structurele verbeteringen van hun situatie. Zo zorgen we ervoor dat alle kinderen mee kunnen doen, nu en in de toekomst.

¹ Tijdens de ALV van 22 november 2025 is besloten de doelgroep te verruimen van 4 tot 18 jaar naar 0 tot 18 jaar. Elke Leergeldstichting bepaalt zelf in welke mate en op welk moment zij dit implementeert.

Visie

“Wij staan voor een samenleving waarin alle kinderen volwaardig mee kunnen doen en zich kunnen ontwikkelen op basis van hun talenten, niet op basis van de portemonnee van hun ouders. Kansengelijkheid betekent voor ons: elk kind moet toegang hebben tot dezelfde basisvoorwaarden voor ontwikkeling – of het nu gaat om onderwijs, sport, cultuur of welzijn.

Wij vinden dat armoede geen reden mag zijn voor uitsluiting. Daarom combineren we lokale nabijheid met landelijke kracht. Via onze persoonlijke, laagdrempelige aanpak ondersteunen we kinderen die het nodig hebben. Deze kinderen lopen niet alleen materiële kansen mis, maar ook sociale en emotionele ervaringen die bepalend zijn voor hun zelfvertrouwen, talentontwikkeling en toekomstperspectief.

Waar we kunnen, werken we samen met kinderen en hun ouders, scholen, gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven om kinderen écht verder te helpen. Leergeld wil niet alleen een vangnet bieden, maar ook bijdragen aan duurzame verandering. Signalen uit onze dagelijkse praktijk gebruiken we om aan te kaarten wat in regels en systemen niet goed werkt en doen voorstellen om dit te verbeteren. Zo dragen we bij aan een toekomst waarin álle kinderen mee kunnen doen – zonder uitzondering.”

Kernwaarden

Leergeld werkt vanuit duidelijke kernwaarden, met één centraal doel: elk kind moet mee kunnen doen. Deze waarden geven richting aan ons handelen en zorgen dat Leergeld, ook in een voortdurend veranderende omgeving, koersvast en trouw aan haar missie blijft.

- **Gelijkwaardigheid**

We benaderen ieder kind en elk gezin met respect en zonder oordeel. We staan naast hen. Elk kind verdient dezelfde kansen, ongeacht achtergrond, thuissituatie of woonplaats.

- **Vertrouwen**

We werken op basis van vertrouwen met medewerkers, vrijwilligers, gezinnen, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Geen ingewikkelde drempels, maar praktische, snelle en brede ondersteuning. We geloven in doen wat nodig is.

- **Nabijheid**

Onze aanpak is laagdrempelig, persoonlijk en afgestemd op wat er nodig is aan praktische, snelle en brede hulp. We zijn lokaal verankerd en sluiten dicht bij de leefwereld van kinderen en ouders aan. We kennen de mensen achter de aanvragen. Persoonlijk contact staat centraal.

- **Verbinding**

Samenwerking met ouders, scholen, gemeenten en partners is essentieel. We zullen altijd blijven verbinden, ook als dat soms een uitdaging is. Alleen samen kunnen we kansengelijkheid realiseren.

- **Rechtvaardigheid**

Wij zetten ons in voor inclusie. We streven naar een samenleving waarin ieder kind gelijke kansen krijgt. Armoede mag nooit een reden zijn dat een kind wordt buitengesloten. Wij zetten ons volledig in voor het recht van elk kind om mee te doen en erbij te horen, op persoonlijk en op groepsniveau.

4. Maatschappelijke ontwikkelingen en interne inzichten

Maatschappelijke ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de leefwereld van kinderen die opgroeien in gezinnen met geldzorgen. Leergeld staat midden in die praktijk en ziet van dichtbij wat werkt, wat schuurt en wat beter kan. In dit hoofdstuk komen actuele ontwikkelingen samen met de inzichten uit een intern onderzoek onder Leergeldstichtingen.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Om richting te geven aan onze koers voor de komende jaren is het belangrijk om stil te staan bij de maatschappelijke ontwikkelingen die Leergeld raken. De samenleving verandert snel – en daarmee ook de uitdagingen voor kinderen die opgroeien in gezinnen met geldzorgen.

Dalende cijfers, blijvende zorgen

Leergeld werkt in een samenleving vol kansen, maar ook vol tegenstellingen. Recente cijfers van het SCP, CBS en Nibud laten zien dat het percentage kinderen dat in armoede opgroeit licht daalt. Toch is het probleem verre van opgelost. Veel gezinnen leven in financiële onzekerheid: hoge vaste lasten, wisselende inkomsten of problematische schulden. Een groeiende groep zit net boven de officiële armoedegrens, maar kan noodzakelijke kosten voor school, sport, cultuur of andere sociale activiteiten nauwelijks dragen. Deze kinderen worden zelden gezien in de cijfers, maar wél door Leergeld. Daarnaast zijn er gezinnen die al langdurig in armoede leven, vaak met een of meerdere werkende

ouders. Denk aan mensen met tijdelijke contracten, onregelmatige diensten of een zzp-inkomen dat te laag is om rond te komen. Dat maakt het lastig om de rekeningen te betalen en schulden zijn dan snel gemaakt.

Meedoen bepaalt de toekomst

De druk op kinderen om mee te doen is groter dan ooit. De sociale norm ligt hoog: in het dagelijks leven, fysiek en ook online. Niet mee kunnen doen betekent vaak: niet meetellen. Voor kinderen is dat niet alleen pijnlijk, maar ook bepalend voor het zelfbeeld, de schoolloopbaan en hun toekomstkansen. Uitsluiting op jonge leeftijd werkt een leven lang door. Leergeld blijft zich daarom inzetten om iedere drempel tot meedoen weg te nemen.

Complexe toegang, toenemende nood

De toegang tot hulp en voorzieningen is vaak complex en bureaucratisch. Gemeenten hebben beperkte middelen en uitvoeringskracht, en het sociaal domein is versnipperd.

Voor ouders is het systeem moeilijk te overzien. Sommigen vragen uit schaamte of wantrouwen geen hulp. Precies daar ligt de kracht van Leergeld: we zijn laagdrempelig, mensgericht en dichtbij. We bereiken gezinnen die anders buiten beeld blijven en bieden persoonlijke ondersteuning, direct op het moment dat het echt nodig is.

Verharding en wantrouwen

De samenleving verhardt. Daarnaast groeit de maatschappelijke polarisatie. Discussies over bestaanszekerheid, migratie en solidariteit worden scherper. Het wantrouwen richting overheid en instellingen groeit en armoede wordt soms gerelativeerd of gestigmatiseerd. Voor Leergeld betekent dit: blijven staan voor onze overtuiging dat elk kind telt – ongeacht achtergrond, thuissituatie of woonplaats. Door te doen wat nodig is, laat Leergeld zien dat nabijheid, vertrouwen en gelijkwaardigheid nog steeds het verschil maken.

Ruimte voor verandering

Deze tijd biedt niet alleen uitdagingen, maar ook kansen voor vernieuwing en verbinding. Kanselijkheid staat weer meer op de politieke en maatschappelijke agenda. Er is groeiende aandacht voor generatiearmoede, kinderrechten en het belang van preventieve ondersteuning. Hoewel de opgave groot is, groeit ook het besef dat een structurele aanpak nodig is voor kinderen die opgroeien in armoede. Steeds meer partijen erkennen dat dit niet met losse maatregelen kan, maar dat het vraagt om samenhang en samenwerking. De behoefte aan afstemming tussen onderwijs, jeugdhulp, gemeenten, armoederegelingen en maatschappelijke organisaties neemt toe. Er ontstaat meer ruimte voor een meer integrale aanpak – niet alleen tussen formele partijen, maar juist ook met informele netwerken, ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en ouders en kinderen zelf.

Leergeld kan en wil hierin een verbindende rol blijven spelen: lokaal geworteld, landelijk verbonden en met dertig jaar ervaring in wat werkt.

Impact en autonomie

Binnen het maatschappelijk middenveld groeit de nadruk op professionalisering, verantwoording en datagedreven werken. Organisaties zoals Leergeld worden steeds vaker gezien als strategische samenwerkingspartner, niet alleen in de uitvoering, maar ook in preventie, vroegsignalering en systeemverandering. Dit biedt kansen om onze impact beter zichtbaar te maken. Tegelijk vraagt het om investeringen in organisatiekracht, digitale systemen, samenwerking en het monitoren van bereik en effect. De uitdaging is om deze ontwikkeling te omarmen, zonder onze kern te verliezen: onze laagdrempelige, persoonlijke aanpak en autonomie van onze Leergeldstichtingen. Juist die combinatie – nabijheid en professionaliteit – maakt Leergeld uniek en geeft ons de kracht om ook in een veranderend speelveld blijvend het verschil te maken voor kinderen.

Interne inzichten

De SWOT-analyse (bijlage 2), het Ipsos I&O-onderzoek (ingevuld door vrijwel alle stichtingen in het tweede kwartaal van 2025, samenvatting rapport in bijlage 1) en de regiobijeenkomsten hebben geleid tot de volgende inzichten en ontwikkelpunten.

Nog niet alle ouders en kinderen weten ons te vinden.

Hoewel Leergeld veel kinderen bereikt, blijven er nog te veel gezinnen buiten beeld. Sommige ouders spreken de Nederlandse taal niet of niet goed, ervaren schaamte of vallen net buiten de bestaande regelingen. Ook (kinderen van) werkende ouders met geldzorgen vinden de weg naar Leergeld nog niet altijd. Juist voor deze groepen wil Leergeld de komende jaren een gerichte aanpak ontwikkelen die drempels verlaagt en gezinnen actief benadert.

Zonder vrijwilligers kunnen we ons werk niet doen.

En er zijn altijd vrijwilligers nodig! De werkdruk is hoog, op sommige plekken ontstaan wachtlijsten en automatisering ondersteunt het werk niet altijd optimaal. De praktijk wordt bovendien complexer: gezinnen hebben te maken met meerdere problemen tegelijk. Daarom is er behoefte aan meer training, intervisie en kennisdeling. Niet alleen voor coördinatoren, maar ook voor bestuursleden (zoals penningmeesters) en intermediairs die de gezinnen thuis bezoeken.

Beter gebruik maken van de mogelijkheden van digitalisering en datagedreven werken.

Investeren in onze systemen (zoals Lisy2021) is noodzakelijk om het werk efficiënter en aantrekkelijker te maken voor medewerkers en vrijwilligers, de toegankelijkheid voor gezinnen te vergroten en de impact beter zichtbaar te maken. Met moderne, gebruiksvriendelijke systemen kan Leergeld sneller schakelen, beter ondersteunen en de maatschappelijke waarde sterker onderbouwen. Tegelijkertijd groeit de noodzaak om als vereniging krachtiger invloed uit te oefenen op beleid, nu lokale verschillen toenemen en landelijke zekerheden onder druk staan.

Het is druk in 'armoedeland'.

Om het verschil te blijven maken, moet Leergeld zichtbaarder en impactvoller zijn. Onze praktijkervaring en directe contacten met gezinnen maken ons tot een onmisbare partner in het sociaal domein. We kunnen onze positie versterken door actief kennis en ervaringen te delen en belemmerende bureaucratie of complexiteit te helpen doorbreken.

Stichtingen kunnen steun gebruiken, van elkaar en van het landelijk bureau.

Binnen de vereniging klinkt een duidelijke wens tot meer ondersteuning vanuit Leergeld Nederland en de andere Leergeldstichtingen – met behoud van autonomie en eigenheid. Leergeld Nederland speelt hierin een belangrijke rol door te faciliteren, kennis te delen en ondersteuning op maat te bieden. Tegelijk werken we aan structurele en diverse financieringsbronnen, zodat alle stichtingen hun missie kunnen blijven waarmaken – ook in een samenleving die snel verandert.

Grote afhankelijkheid van gemeentelijke financiële middelen.

De invoering van de Klijnsma-middelen heeft de groei van Leergeld sterk versneld. Bijna overal kan gerekend worden op gemeentelijke steun, met als keerzijde dat dit heeft geleid tot financiële afhankelijkheid en beperkte beleidsruimte.

Stichtingen geven aan behoefte te hebben aan meer financiële flexibiliteit om maatwerk te leveren en de stijgende kosten op te vangen. De vrij besteedbare instellingssubsidie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, die via Leergeld Nederland loopt, biedt verlichting, maar is niet toereikend om overal te doen wat écht nodig is.

Landelijke naam, lokale uitvoering.

Samen zijn we Leergeld, maar we doen het overal toch net even anders. Eén merk, vele gezichten. En dat is ook goed. Elke stichting werkt binnen de eigen lokale context, met andere keuzes, andere samenwerkingen en andere kansen. Dat zorgt voor kracht, maar soms ook voor verschillen en belemmeringen. Stichtingen geven aan meer informatie met elkaar te willen uitwisselen over de keuzes die ze maken. En er is een groeiende wens om kinderen beter te betrekken.

5. Strategische pijlers 2026-2030

De komende jaren bouwt Leergeld voort op haar sterke basis én op de inzichten uit de afgelopen periode. Om richting te geven aan de koers voor 2026–2030 zijn drie pijlers geformuleerd die de inspanningen van Leergeld in de komende jaren bepalen.

Deze pijlers vormen het kader voor de jaarlijkse werkplannen, waarin we de speerpunten verder uitwerken in concrete acties. Per jaar kunnen we daarbij een specifieke focus kiezen, afhankelijk van maatschappelijke ontwikkelingen en organisatorische prioriteiten.

- We zetten in op bestendiging en verdere vergroting van ons **bereik**, zodat een kind in Nederland dat opgroeit in een gezin met geldzorgen passende ondersteuning van Leergeld kan krijgen.
- We zorgen dat Leergeld **stevig verankerd** is in beleid en financiering, maar altijd met behoud van onze onafhankelijkheid en ruimte voor lokaal maatwerk.
- We bouwen verder aan een **wendbare, lerende vereniging**: professioneel, samen lerend en met blijvende aandacht voor kwaliteit en versterking van de lokale uitvoering.

Dichtbij, toegankelijk en het kind centraal

Doel

We zorgen dat gezinnen met geldzorgen in heel Nederland Leergeld weten te vinden en dat kinderen passende ondersteuning ontvangen. Dat begint met zichtbaarheid en vertrouwen: Leergeld is herkenbaar, dichtbij en toegankelijk. We versterken onze zichtbaarheid en positie in de samenleving, door actief samen te werken met organisaties dichtbij de leefwereld van het kind. We verlagen drempels voor ouders om ondersteuning te vragen. Waar mogelijk met andere partijen. Zo maken we onze ondersteuning toegankelijker en effectiever – overall in het land, voor álle kinderen die het nodig hebben.

Visie 2030

In 2030 is Leergeld zichtbaar, vindbaar en een betrouwbare samenwerkingspartner in elke gemeente². Een kind dat opgroeit in een gezin met geldzorgen weet de weg naar ondersteuning te vinden – of wordt via ouders ‘op tijd’ verwezen door scholen, wijkteams, huisartsen of andere organisaties.

Leergeld heeft een grotere landelijke bekendheid en drempels voor ouders zijn verder verlaagd. Aanvragen zijn eenvoudiger en toegankelijker – ook voor ouders met beperkte taal- of digitale vaardigheden. Ook de unieke Leergeldformule is landelijk beter bekend: dichtbij, persoonlijk en met het kind centraal. Huisbezoek waar mogelijk, spreekuur of (beeld)bellen waar nodig – altijd met persoonlijke aandacht. De Leergeldstichtingen behouden hun autonomie, maar werken vanuit gedeelde kwaliteitskaders.

In 2030 bereikt Leergeld ook gezinnen die eerder deels buiten beeld bleven, zoals werkende ouders met geldzorgen. We blijven onafhankelijk in onze keuzes, zodat we zelf bepalen wie ondersteuning krijgen, zonder dat landelijke kaders, gemeentelijke normen of samenwerkingspartners zoals Sam& daarin leidend zijn. We laten ons niet beperken door de systeemwereld. Het kind staat in alle gevallen op één, en dat blijft zo.

² In elke gemeente, behalve daar waar een soortgelijk initiatief als Leergeld de kinderen al bereikt en passend ondersteunt.

Aanpak

1. Gericht ondersteunen en samenwerken, dicht bij de leefwereld van het kind

Wij breiden ons bereik verder uit, door te werken met partners en organisaties dicht bij gezinnen, zoals scholen, huisartsen, jeugdgezondheidszorg, wijkteams en sleutelfiguren in de buurt. Daarnaast onderzoeken we hoe werkgevers, kinderopvang en andere lokale partijen beter kunnen bijdragen, zodat ook werkende ouders met geldzorgen snel de juiste ondersteuning vinden. We investeren hierbij lokaal én landelijk, en zetten ons actief in voor uitbreiding naar gemeenten waar Leergeld nog niet actief is.

2. Drempels verlagen in toegang en communicatie

Nog niet alle gezinnen weten Leergeld te vinden of durven ondersteuning te vragen. Schaamte, taalbarrières, beperkte digitale vaardigheden of voor hen ingewikkelde procedures vormen nog te vaak obstakels. Wij verbeteren daarom (digitale) aanvraagroutes en rekentools, vereenvoudigen het taalgebruik en trainen medewerkers en vrijwilligers in interculturele communicatie.

3. Zichtbaarheid versterken

Leergeld is overal in Nederland herkenbaar als dé organisatie (en de mensen) voor gezinnen met geldzorgen. Dat doen we bijvoorbeeld met (online) landelijke campagnes, gerichte voorlichting op scholen en communicatiematerialen voor Leergeldstichtingen, zodat elke Leergeldstichting zelfverzekerd naar buiten kan treden en sterk lokaal zichtbaar is.

4. De Leergeldformule bewaken

De kracht van Leergeld zit in maatwerk, nabijheid en persoonlijk contact – via huisbezoeken of andere persoonlijke gesprekken. De Leergeldformule maakt ons werk effectief en onderscheidend. We trainen medewerkers en vrijwilligers, zodat kwaliteit en kracht behouden blijven. Leergeld blijft zelf verantwoordelijk voor de beoordeling en afhandeling van aanvragen. Landelijke kaders, gemeentelijke normen of partners zijn hierin niet leidend.

5. Kinderen passend ondersteunen

We betrekken kinderen actiever bij het voorzieningenbeleid en sluiten zoveel mogelijk aan bij hun basisbehoeften. Ons doel is dat alle kinderen een passend en compleet voorzieningenpakket krijgen, in samenwerking met onze Sam&-partners en partijen zoals Unicef en het NCJ (Nederlands Centrum Jeugdgezondheid).

Een stevige positie, zowel landelijk als lokaal

Doel

We zorgen dat Leergeld structureel verankerd wordt als partner in gemeentelijk en landelijk beleid rondom kansengelijkheid en kinderarmoede. Daarbij bouwen we aan een duurzame en diverse financieringsbasis en formele samenwerkingsrelaties – zónder in te boeten op onze onafhankelijkheid, missiegedrevenheid en de ruimte voor lokaal maatwerk, dat ons werk zo effectief maakt.

Visie 2030

In 2030 is Leergeld een serieuze en gelijkwaardige partner in het sociaal domein: lokaal, regionaal en landelijk. Wij zijn stevig ingebed in gemeentelijke en landelijke netwerken, werken samen met scholen, jeugdhulp en maatschappelijke organisaties en leveren waardevolle input aan beleidstafels – zonder onze autonomie te verliezen.

De Leergeldformule is onderscheidend: al 30 jaar lang komen vrijwilligers achter de voordeur of spreken gezinnen op een andere persoonlijke manier, waardoor de verhalen achter de cijfers zichtbaar worden. Deze nabijheid maakt Leergeld tot ogen en oren in het veld, en tot een bron van kennis en signalen voor beter beleid.

Onze kracht zit in vertrouwen, flexibiliteit en onafhankelijkheid. Om die te behouden, is het cruciaal dat zowel Leergeld Nederland als de Leergeldstichtingen zo structureel en divers mogelijk gefinancierd worden. Alleen dan is het mogelijk onze eigen koers te blijven varen en te blijven doen wat nodig is voor kinderen.

Aanpak

1. Lokale en landelijke positionering met structurele financiering

Wij bouwen actief aan onze positie als uitvoeringspartner én kritische bondgenoot van gemeenten. Leergeld streeft naar meerjarige afspraken in gemeentelijk armoede- en jeugdbeleid, inclusief structurele financiering voor ondersteuning en uitvoering. Ook op landelijk niveau versterken we de positie in het armoede- en kansengelijkheidsdomein.

2. Verbinden binnen én buiten het sociaal domein

Samenwerking is de sleutel tot effectiviteit. Wij versterken de rol in bestaande netwerken zoals Sam& en werken samen met onderwijs, jeugdhulp, welzijn, sport en cultuur. Daarnaast zoeken we de verbinding met nieuwe partijen, zoals werkgevers en zorgorganisaties.

3. Agenderen en beïnvloeden vanuit de praktijk

De gesprekken met gezinnen leveren waardevolle signalen op. Wij vertalen deze naar trends en inzichten die bijdragen aan beleidsbeïnvloeding, lokaal en landelijk.

4. Ondersteuning van Leergeldstichtingen in fondsenwerving en financiële spreiding

Financiële veerkracht is noodzakelijk om onafhankelijk te kunnen opereren. Leergeld Nederland ondersteunt de Leergeldstichtingen bij het versterken van hun financieringsbasis, via trainingen, formats, gezamenlijke campagnes en toegang tot fondsen en netwerken. Zo bouwen we aan een stabiele toekomst.

5. Impact zichtbaar maken: van individuele ondersteuning naar structurele verandering

Leergeld bereikt veel kinderen, maar het maatschappelijk effect gaat verder dan individuele ondersteuning. We investeren in het beter zichtbaar maken van de impact, met data en verhalen. Dit helpt om advies beter te onderbouwen, partners te overtuigen en financiers te betrekken. Slimme dataverzameling maakt inzichtelijk wat ondersteuning van Leergeld oplevert, voor kinderen, gezinnen en de samenleving.

6. Versterken van de autonomie en financiële basis van het landelijk bureau

Ook het landelijk bureau werkt aan een stevige financiële en inhoudelijke positie. Onafhankelijkheid van grillige subsidiestromen is cruciaal om structureel te ondersteunen, verbinden en agenderen. Daarom investeren wij in duurzame en diverse financieringsbronnen en een heldere positionering die past bij de rol van belangenbehartiger.

7. Balans tussen inbedding en onafhankelijkheid

Leergeld beweegt zich in complexe netwerken en samenwerkingen. Dat biedt kansen, maar vraagt ook om zorgvuldigheid. Samenwerken mag nooit ten koste gaan van de kernwaarden en missie. Wij kiezen bewust onze positie, handelen koersvast en toetsen steeds of samenwerking past bij de Leergeldformule. Autonomie én verbinding vormen samen de basis voor samenwerking.

Doel

Leergeld ontwikkelt zich tot een toekomstbestendige lerende vereniging waarin Leergeldstichtingen elkaar versterken en ondersteund worden. Zo kunnen zij hun werk duurzaam, professioneel en vanuit vertrouwen uitvoeren. Leergeld Nederland verstevigt de lokale uitvoeringskracht door landelijke ondersteuning, kennisdeling en kwaliteitsborging te bieden. Hierdoor kan iedere Leergeldstichting, groot of klein, betrokken en onafhankelijk blijven opereren in een samenleving die snel verandert en waar de vraag naar ondersteuning blijft toenemen.

Visie 2030

In 2030 is Leergeld een wendbaar en lerend netwerk van Leergeldstichtingen, ondersteund door een professioneel, toegankelijk en verbindend landelijk bureau. De continuïteit van de Leergeldstichtingen is gewaarborgd, ze werken vanuit vertrouwen, leveren kwaliteit en zijn trouw aan hun missie: kinderen laten meedoen. Het uitvoeren van tevredenheidsonderzoek onder de doelgroep wordt gestimuleerd en de Leergeldstichtingen worden ondersteund met handreikingen, formats, opleidingen, gezamenlijke monitoring en digitale systemen - afgestemd op hun behoefte en schaal.

Een sterk kenmerk van de organisatiecultuur is dat we van én met elkaar leren. Leergeldstichtingen delen actief kennis, ervaringen en werkwijzen en helpen elkaar zo vooruit. Het landelijk bureau faciliteert deze uitwisseling met themabijeenkomsten, leernetwerken, gezamenlijke leertrajecten en een kennisbank. Zo benutten we de kracht van het collectief, zonder de lokale kleur te verliezen.

Aanpak

1. Impactgericht werken en samen leren

Wat werkt, voor wie en waarom? We investeren in betere monitoring, klanttevredenheidsonderzoeken en het zichtbaar maken van resultaten. Het landelijk bureau ondersteunt Leergeldstichtingen met analysekaders, meetinstrumenten en formats voor verslaglegging. Ook investeren we in digitalisering en maken we gebruik van de nieuwe mogelijkheden van bijvoorbeeld AI. We bouwen aan transparantie én aan gezamenlijke ontwikkeling, lokaal én landelijk.

2. Kwaliteit en effectiviteit borgen

We ontwikkelen een gedeelde kwaliteitsaanpak die helpt om zorgvuldig, herkenbaar en professioneel te werken – zonder al te veel bureaucratie. Het landelijk bureau ondersteunt dit met bijvoorbeeld gedragscodes, voorbeeldprocedures en training. De uitvoeringspraktijk wordt versterkt en het werk voor medewerkers en vrijwilligers makkelijker en duidelijker.

3. Kennisdeling versterken

Binnen de vereniging willen we meer gezamenlijke kennis en ervaringen delen. Het landelijk bureau zorgt voor een centrale plek waar voorbeelden, formats, veelgestelde vragen met antwoorden en handreikingen zijn terug te vinden. Daarnaast stimuleert het landelijk bureau kennissessies, themabijeenkomsten en inspiratiedagen, zodat de Leergeldstichtingen van elkaar kunnen leren en elkaar versterken.

4. Professionaliseren

Het landelijk bureau ondersteunt de Leergeldstichtingen bij hun organisatorische ontwikkeling op uiteenlopende terreinen, zoals privacy (AVG), cybersecurity, vrijwilligersbeleid, HR-vraagstukken, bestuurskracht, communicatie en fondsenwerving. Er komen praktische hulpmiddelen, zoals formats, checklists en strategisch advies. De uitvoering ligt bij de Leergeldstichtingen zelf, passend bij de lokale context en mogelijkheden. Zo combineren we ruimte voor maatwerk, met meer stabiliteit, effectiviteit en toekomstbestendigheid, passend bij de schaal en ambities van elke Leergeldstichting.

5. Werkprocessen verbeteren

Om het werk van de Leergeldstichtingen te vergemakkelijken en te versterken, ontwikkelen we hulpmiddelen voor onder meer aanvragen, intake, dataverwerking en rapportage. Door werkprocessen helder te maken en slim te digitaliseren, wordt het werk gemakkelijker, betrouwbaarder en effectiever. Systemen als Lisy2021 en Twinfield worden verder ontwikkeld op basis van inzichten en ervaringen uit de praktijk. Zo sluiten ze optimaal aan bij de werkprocessen en ontstaat er meer ruimte voor waar het echt om draait: kinderen ondersteunen.

6. Samen verder bouwen aan onze missie

Leergeld staat voor één duidelijk doel: elk kind de kans geven om volwaardig mee te doen. Dit Koersplan geeft richting voor de komende vijf jaar, maar het succes hangt af van ons allemaal: de lokale stichtingen, het landelijk bureau, vrijwilligers, medewerkers en bestuurders. Samen maken we het verschil – dichtbij het kind, lokaal én landelijk.

Wij roepen alle leden op om met energie en betrokkenheid verder te bouwen aan onze missie. Deel kennis en ervaringen, leer van elkaar en versterk elkaar! Gebruik de ondersteuning van het landelijk bureau: handreikingen, digitale systemen, trainingen en kwaliteitskaders. Zo combineren we professioneel werken met lokaal maatwerk, waarbij de eigenheid van iedere Leergeldstichting behouden blijft.

Samen versterken we ook onze positie richting externe partners: gemeenten, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties en maatschappelijke netwerken. Zo vergroten we onze zichtbaarheid, invloed en impact, en dragen we bij aan structurele oplossingen voor kinderarmoede.

Laten we de komende jaren met vertrouwen en met elkaar werken aan een samenleving waarin elk kind mee kan doen. Zo zetten we onze missie om in concrete resultaten, meetbare impact en blijvende kansen voor kinderen. Met de kracht van onze vereniging maken we echt het verschil.

Bijlage 1: Samenvatting rapport Ipsos I&O

Samenvatting rapport Ipsos I&O: De Toekomst van Leergeld, 20 augustus 2025. De vragenlijst ging in op zeven thema's die relevant zijn voor Leergeld en die de basis vormen voor het meerjarenbeleidsplan van Leergeld Nederland.

Hieronder volgen beknopt de belangrijkste resultaten per thema. In bijlage 2 staan de uitkomsten van de aansluitende SWOT-analyse, ter ondersteuning van het nieuwe meerjarenbeleidsplan.

1. Kerntaken van Leergeld

De uitvoering van haar kerntaken is een van de sterkste punten van Leergeld. Nagenoeg iedereen is tevreden over de directe dienstverlening aan gezinnen, kinderen en jongeren. Het gaat hierbij om het verstrekken van voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Een ruime meerderheid vindt ook dat het doorverwijzen in de regel goed gaat. Als men verbeterpunten ziet, is dat vooral bij de signaleringsfunctie. Nieuwe activiteiten moeten vooral de uitvoering van de kerntaken in de toekomst ondersteunen. Denk aan samenwerking met Sam&-partners en meer naamsbekendheid genereren. Bedreigingen voor de uitvoering van de kerntaken zijn het vinden van nieuwe vrijwilligers, wisselend gemeentelijk beleid en een toenemende ondersteuningsvraag.

2. Wat maakt Leergeld uniek

Volgens betrokkenen is dit de Leergeldformule, met een focus op kinderen, persoonlijke benadering door middel van huisbezoeken, praktische, snelle en brede hulp, en de 'landelijke' dekking met autonomie voor Leergeldstichtingen.

3. Positionering en samenwerking

Dat Leergeld samenwerkt met de Sam&-partners is bij veruit de meeste betrokkenen bekend. Jarige Job wordt het beste beoordeeld. Opvallend is het verschil tussen coördinatoren en voorzitters over het Jeugdfonds Sport en Cultuur: voorzitters zijn over deze samenwerking minder te spreken dan de coördinatoren. Ook het contact met de gemeenten is goed. De opdracht en subsidieafspraken zijn voor acht op de tien voorzitters duidelijk, ook vindt driekwart de samenwerking met de gemeenten constructief.

4. De nabije toekomst

Een derde (33%) van alle functies denkt dat het over vijf jaar beter zal gaan met hun Leergeldstichting dan nu. Eén op de tien (9%) denkt dat het slechter zal gaan. Men is positief over de verwachte professionalisering, wat moet leiden tot efficiëntere werkprocessen. Zorgen zijn er over het politieke klimaat. Dit zorgt voor onduidelijkheid en onzekerheid over de financiële toekomst.

5. Vrijwilligers en betaalde medewerkers

Het vinden van vrijwilligers wordt als moeilijker ervaren dan het behouden van vrijwilligers: bijna één op de vijf voorzitters, coördinatoren en bestuursleden is niet tevreden met het vinden van nieuwe vrijwilligers. Driekwart is tevreden met het behouden van de huidige vrijwilligers. Iets minder dan de helft ziet een goede verhouding tussen betaalde en onbetaalde medewerkers. Eén op de tien ziet dit niet. Door de toenemende vergrijzing van Nederland maken betrokkenen bij Leergeldstichtingen zich wel zorgen over het kunnen vinden (en behouden) van vrijwilligers in de toekomst, zo blijkt uit meerdere toelichtingen.

6. Autonomie versus uniformiteit

Leergeldstichtingen zijn tot op bepaalde hoogte autonoom. Dit betekent dat zij zelf hun bestuursleden benoemen en zelf hun personeelsbeleid, voorzieningenbeleid, financieel beleid inclusief fondsenwerving en communicatie- en PR-beleid bepalen. Verbindende elementen (wat maakt dat zij zich Leergeld mogen noemen) zijn de werkwijze (de Leergeldformule) en het organisatiemodel. Ongeveer zeven op de tien van de voorzitters, overige bestuursleden en coördinatoren is (meer) voorstander van de huidige mate van autonomie, dan van een meer uniforme werkwijze. Veel minder betrokkenen (5% tot 8%)

zeggen dat meer uniformiteit juist beter is. Als we kijken naar de verschillende werkgebieden, zien betrokkenen vooral ruimte voor meer uniformiteit bij gezamenlijk PR-acties en bij de invulling van de stappen van de Leergeldformule. Men is voorstander van de huidige vrijheid voor Leergeldstichtingen, omdat zij zo beter kunnen inspelen op lokale omstandigheden en behoeften. Zij weten wat werkt (voor de doelgroep) in een specifieke gemeente of regio. Bovendien draagt een lokale identiteit bij aan de betrokkenheid en motivatie van vrijwilligers en betaalde medewerkers, is de gedachte.

7. Contact met Leergeld Nederland

Een ruime meerderheid van de medewerkers en vrijwilligers die contact hebben gehad met Leergeld Nederland is tevreden over dit contact. Tips aan Leergeld Nederland gaan bijvoorbeeld over het verbeteren van Lisy2021 en Twinfield. Deze systemen kunnen efficiënter en gebruikersvriendelijker. Ook komt in reacties de behoefte aan meer directe en persoonlijke communicatie vanuit Leergeld Nederland naar voren, om de afstand tussen het landelijk bureau en de Leergeldstichtingen te verminderen.

Bijlage 2: SWOT-analyse

Om richting te kunnen geven aan de strategische koers van Leergeld Nederland voor de periode 2026–2030, is het belangrijk om stil te staan bij waar de organisatie nu staat. Een SWOT-analyse brengt in beeld waar de kracht van de organisatie ligt, waar kansen en risico's zich aandienen, en op welke punten versterking nodig is. Deze SWOT-analyse heeft richting gegeven aan het formuleren van de strategische opgaven voor de komende jaren.

De SWOT-analyse is gebaseerd op verschillende bronnen. Er zijn gesprekken gevoerd met uitvoerend medewerkers en bestuurders binnen de vereniging, interviews geweest met belangrijke stakeholders en analyses van maatschappelijke trends gedaan. Daarnaast zijn de resultaten meegenomen van het landelijke behoefteonderzoek dat in 2025 onder alle Leergeldstichtingen is uitgevoerd door Ipsos I&O³, waarbij alle Leergeldstichtingen waren uitgenodigd hun input te geven. De uitkomsten zijn besproken in bijeenkomsten van de Leergeldstichtingen, met de medewerkers van het landelijk bureau en met de Raad van Toezicht van Leergeld Nederland.

³ Zie rapport Ipsos I&O: *De toekomst van Leergeld*, 20 augustus 2025 en de samenvatting in bijlage 1.

Sterktes (Strengths)

- 1. Groot landelijk bereik en lokale verankering:**
Met nu 114 autonome Leergeldstichtingen in lokale netwerken, dichtbij gezinnen.
- 2. Laagdrempelige aanpak:**
Directe praktische, snelle en brede hulp; gezinnen voelen zich gehoord en geholpen.
- 3. Sterke naamsbekendheid en reputatie:**
Een herkenbare speler in de strijd tegen kinderarmoede, vaak genoemd in media en beleidsstukken. Een vertrouwd merk met een positieve uitstraling in de samenleving.
- 4. Vrijwilligersnetwerk en maatschappelijke betrokkenheid:**
Een paar duizend betrokken vrijwilligers met hart voor de kinderen en onze missie.
- 5. Ervaring en expertise:**
Inmiddels 30 jaar ervaring met en expertise over het bereiken en ondersteunen van gezinnen met geldzorgen.
- 6. Slagkracht:**
Jaarlijks worden er bijna 200.000 kinderen ondersteund met voorzieningen die direct impact hebben. Waar nodig worden hun gezinnen doorverwezen naar aanvullende hulpverlening.

Zwaktes (Weaknesses)

- 1. Verschillen in uitvoering en professionalisering per Leergeldstichting:**
Variatie in voorzieningenverstrekking, kwaliteit en schaalgrootte.
- 2. Beperkte structurele financiering:**
Afhankelijk van gemeentelijke subsidies, fondsen en giften; kwetsbaar bij politieke of economische tegenwind.
- 3. Beperkt inzicht in impact op lange termijn:**
Weliswaar veel output, maar structurele effectmetingen op welzijn en kansen ontbreken nog.
- 4. De administratieve last:**
Meer duidelijkheid nodig over wat en hoe te registreren.
- 5. Digitalisering nog niet voldoende op niveau:**
Bestaande systemen vragen aandacht en ontwikkeling op landelijk niveau.
- 6. Beperkte capaciteit voor beleidsbeïnvloeding op landelijk niveau en lokaal meer aandacht voor signaleren en agenderen wenselijk:**
De uitdagingen voor Leergeld zijn de komende jaren fors. Dit vraagt meer coördinatie, co-creatie met leden, inzet in het (lobby-)netwerk en dus personele capaciteit.

Kansen (Opportunities)

- 1. Toenemende politieke en publieke aandacht voor kansengelijkheid:**
Leergeld kan hierin een krachtige partner zijn in beleid en uitvoering.
- 2. Nog betere zichtbaarheid van Leergeld:**
Benadrukken van dat wat Leergeld uniek maakt.
- 3. Samenwerking met scholen, gemeenten en maatschappelijke organisaties en werkgevers (nog meer) versterken:**
Als schakel in de keten van preventie en ondersteuning.
- 4. Ontwikkeling van datasystemen en impactmeting:**
Versterkt de strategische positie en legitimeert financiering.
- 5. Veranderende rol van gemeenten:**
Gemeenten zoeken naar uitvoeringskracht dicht bij inwoners. Leergeld past in dat plaatje.
- 6. Groei van private donaties en bedrijven met sociale doelen:**
Nieuwe financieringsbronnen en partnerships mogelijk maken.
- 7. Benutten van kennis en ervaringen van de Leergeldstichtingen:**
Verdere inzet kennisdeling om kwaliteit te verhogen.

Bedreigingen (Threats)

- 1. Grote afhankelijkheid van gemeentelijke financiering:**
Gemeentelijk beleid kan de werkwijze en richtlijnen van een Leergeldstichting verder beïnvloeden.
- 2. Politieke verschuivingen richting bezuinigingen op het sociaal domein:**
Kans op teruglopende subsidies of afschuiven van verantwoordelijkheid.
- 3. Beschikbaarheid van vrijwilligers:**
Beperkte beschikbaarheid van vrijwilligers kan leiden tot continuïteitsproblemen.
- 4. Toenemende vraag en complexiteit:**
Hulpvraag stijgt sneller dan de beschikbare middelen en/of menskracht. De complexiteit van de situaties waarin mensen soms verkeren, hebben een grote impact op de vrijwilligers en bereiken soms de grenzen van wat je van vrijwillige inzet mag verwachten.
- 5. Complexe en versnipperde regelgeving:**
Kan gezinnen én medewerkers frustreren en het bereik beperken.
- 6. Toename concurrentie tussen hulp- en ondersteuningsorganisaties:**
Versnippering en overlap kunnen leiden tot onduidelijkheid en/of verspilling van middelen.
- 7. Maatschappelijke polarisatie:**
Groeiende kloof tussen groepen mensen kan leiden tot minder draagvlak voor solidariteit en armoedebeleid.

Door sterktes bewust in te zetten, zwaktes te erkennen, kansen doelgericht te benutten en bedreigingen tijdig te ondervangen, leggen we een stevige basis voor een Koersplan dat niet alleen ambitieus is, maar ook realistisch en uitvoerbaar. De inzichten uit deze SWOT-analyse zijn gebruikt bij het vormen van concrete strategische actiepunten. Deze vormen het fundament onder de drie pijlers van het Koersplan 2026–2030.